

M.A.(PART-I)

SOCIOLOGY

Theoretical Perspectives in Sociology

(PAPER – I) (DEC - 2017)

Q.P. Code : 28830

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any two questions from each section (total four questions).
  2. Do not use separate answer books for each section.
  3. All questions carry equal marks.

Section I

- Q.1 Discuss the elements of Sociological theory.
- Q.2 Write an essay on Durkheim's contribution to Sociology.
- Q.3 Evaluate Karl Marx's ideas on "Historical Materialism".
- Q.4 Examine Weber's view on Power and Authority.

Section II

- Q.5 Discuss Alfred Schutz's characteristics of life world.
- Q.6 Evaluate Mead's view on mind, self and society.
- Q.7 Critically examine Giddens's theory of Structuration.
- Q.8 Write short notes on any two of the following:-
- a) Inter Subjectivity.
  - b) Hegemony
  - c) Class struggle.
  - d) Symbolic Interactionism.

Turn Over

Q.P. Code : 28830

२

(मराठी रूपांतर)

(वेळ: ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना:**
- १) दोन्ही विभागातील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (एकूण चार प्रश्न सोडवा)
  - २) प्रत्येक विभागासाठी वेगळी उत्तपत्रिका वापरू नये.
  - २) प्रत्येक प्रश्नाला समान गुण आहेत.

विभाग - १

१. समाजाशास्त्रीय सिध्दांताच्या घटकांची चर्चा करा.
२. दूरखाईम यांच्या समाजशास्त्रामधील योगदान यावर निबंध लिहा.
३. कार्ल मार्क्सच्या “ऐतिहासिक भौतिकवाद” या कल्पनांचे मूल्यमापन करा.
४. वेबर यांचे सत्ता आणि अधिकार यावरील विचारांचे विवेचन करा.

विभाग – २

५. अल्फ्रेड शुट्झ यांच्या जीवनविश्व कल्पनेच्या वैशिष्ट्यांबाबत चर्चा करा.
६. “मन, स्वत्व आणि समाज” यावरील मीडच्या विचारांचे परीक्षण करा.
७. गिडन्सच्या संरचनात्मक सिध्दांतांचे टिकात्मक परीक्षण करा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा.
  - अ) अंतर्आत्मनिष्ठता
  - ब) अधिसत्ता (Hegemony)
  - क) वर्ग संघर्ष
  - ड) प्रतिकात्मक आंतरक्रियावाद

M.A.(PART-I)

SOCIOLOGY

Theoretical Anthropology

(PAPER – II) (DEC - 2017)

QP Code : 28860

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

- N.B :**
1. Attempt any **two** questions from **each** section. In total attempt **four** questions.
  2. Answer **both** the sections in the **same** answerbook. Do not use **separate** answerbook for **each** section.
  3. **All** questions carry **equal** marks.

Section I

1. Explain anthropology. What are its distinctive features ? How anthropology differs from other discipline. **25**
2. Discuss the distinctive features of human species by comparing them with animals. **25**
3. Analyse the importance of fieldwork in anthropological study. What are its merits and demerits. **25**
4. Explain the concept of culture in anthropology. Elaborate its characteristics. **25**

Section II

5. Discuss the contributions made by Radcliffe Brown to structural functionalism in anthropology. **25**
6. What do you mean by ecological anthropology ? Explain it with examples. **25**
7. Explain briefly the distinctive features of post-modern anthropology and discuss the debates on 'Field Work Methodology'. **25**
8. Write short notes on **any two** :— **25**
  - (a) Cultural relativism
  - (b) Enculturation
  - (c) Feminist anthropology
  - (d) Interpretative approach.

_____ [TURN OVER

- सूचना :** (१) प्रत्येक विभागातील कोणते ही दोन प्रश्न सोडवा. एकूण चार प्रश्न सोडवा.
(२) दोन्ही विभागाच्या प्रश्न एकच उत्तरपत्रिकेत सोडवा. प्रत्येक विभागासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका वापरू नका.
(३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

विभाग - १

१. मानवंशशाचे स्पष्टीकरण द्या. त्याची खास (वैविध्यपूर्ण) वैशिष्ट्ये कोणती आहेत ? इतर विद्याशाखेपेक्षा २५
मानवंशशास्त्र कसे वेगळे आहे ?
२. मानवाची मानवत्तेर प्राण्यांशी तुलना करता मानवाच्या विशिष्ट (खास) वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. २५
३. मानवंशशास्त्राच्या अभ्यासातील क्षेत्रकार्याच्या महत्वाचे पृथक्करण करा. त्याचे फायदे आणि मर्यादा २५
(तोटे) कोणत्या आहेत ?
४. मानवंशशास्त्रातील संस्कृतीची संकल्पना स्पष्ट करा. तिच्या वैशिष्ट्यांचा आढावा घ्या. २५

विभाग - २

५. मानवंशशास्त्रामध्ये रॅडक्लिफ ब्राऊन यांनी संरचनात्मक कार्यवादाबाबत दिलेल्या योगदानाविषयी चर्चा २५
करा.
६. परिस्थिती मानवंशशास्त्र म्हणजे काय ? योग्य उदाहरणाच्या आधारे स्पष्ट करा. २५
७. आधुनिकेतर मानवंशशास्त्राची वैविध्यपूर्ण वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा आणि क्षेत्रिय अध्ययन २५
पद्धतीवरील वादविवादाबाबत चर्चा करा.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिप लिहा : २५
(अ) सांस्कृतिक सापेक्षतावाद
(ब) एनकलच्युरेशन Enculturation
(क) स्त्रित्ववादी मानवंशशास्त्र
(ड) आंतरक्रियात्मक दृष्टिकोन.

M.A.(PART-I)

SOCIOLOGY

Sociology of Development

(PAPER – III) (DEC - 2017)

Q.P. Code :28876

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt two questions from each section (Total Four question).
  2. Tie the answer book of both sections together Do not use separate answer book for each sections.
  3. All questions carry equal marks.

SECTION I

- Q.1 Discuss and analyze the meaning and concept of changing development. 25
- Q.2 Dependency on developed countries holds back development. Discuss the views of Paul Baran and A.G. Frank. 25
- Q.3 Write an essay on Feminist view point on women and development. 25
- Q.4 Elucidate Mahatma Gandhi's idea of development. 25

SECTION II

- Q.5 Critically evaluate the term sustainable development. 25
- Q.6 Explain the impact of globalization on third world country. 25
- Q.7 Discuss the importance on Caste, Class and Gender. 25
- Q.8 Write short notes **any two** of the following.
- a) Region and development.
  - b) Schumacher's view on small is beautiful.
  - c) Role of N.G.O.'s in development.
  - d) Development and Tribes.

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्रत्येक विभागातून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (एकूण चार प्रश्न सोडवा).
२. दोन्ही विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
३. सर्व प्रश्नांन समान गुण आहेत.

विभाग १

- प्र.१ विकासाच्या अर्थ सांगून त्याच्या बदलत्या संकल्पनेच्या चर्चा करा. २५
- प्र.२ विकसित देशावर अवलंबून राहिल्यामुळे विकास खंडित होतो या पॉल बरान व ए.जी फ्रेंक यांच्या विचाराची चर्चा करा. २५
- प्र.३ स्त्रीया आणि विकास यावर स्त्रीत्ववादी विचारधारेच्या आधारे निबंध लिहा. २५
- प्र.४ महात्मा गांधीची विकासाची कल्पना विस्तार करा. २५

विभाग २

- प्र.५ चिरंजीवी (शाश्वत) विकस या संकल्पनेचे टिकात्मक परीक्षण करा. २५
- प्र.६ जागतिककिरणाचा विकसनशील राष्ट्रावरील प्रभाव स्पष्ट करा. २५
- प्र.७ विकासाचा जात, वर्ग आणि लिंग भावावरील परिणामाची चर्चा करा. २५
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २५

- अ) प्रदेश आणि विकास.
ब) 'लघू सुंदर आहे' यावर सुभकर यांचे मत.
क) स्वयं सेवी संस्थाची विकासातील भूमिका.
ड) विकास आणि जमाती.

*****

M.A.(PART-I)

SOCIOLOGY

Perspectives of Indian Society

(PAPER – IV) (DEC - 2017)

Q.P. Code :28863

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt two questions from each section (Total Four question).
  2. All questions carry equal marks.
  3. Do not use separate answerbook for each section.

SECTION I

- Q.1 Briefly explain the diversities of Indian society. Do you agree there is a basic synthesis? Give reasons 25
for your answer.
- Q.2 Examine Dumont's views on hierarchy in Indian society. 25
- Q.3 Discuss the main arguments in Dr Ambedkar's work 'Annihilation of Caste'. 25
- Q.4 Bring out the relationship between 'Religion and Politics' in Indian society. 25

SECTION II

- Q.5 Give an overview of major problems of nomadic and denotified tribes. 25
- Q.6 Write an essay on impact of Liberalisation on rural and urban community. 25
- Q.7 Discuss the major points emerged in current debates in sociology for India. 25
- Q.8 Write short notes **any two** of the following. 25
- a) A.R.Desai's Marxist approach.
  - b) Urban ecology.
  - c) Dominant caste.
  - d) Secularism.

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्रत्येक विभागातून दोन प्रश्न सोडवा एकूण चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांन समान गुण आहेत.
३. प्रत्येक विभागासाठी वेगळी उत्तरपत्रिका वापरू नये.

विभाग १

- प्र.१ भारतीय समाजातील विविधतेचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या. इथे पायभूत (मूलभूत) एकात्मता आहे, हे तुम्हाला मान्य आहे काय? तुमच्या उत्तरादाखल योग्य उदाहरणे द्या. २५
- प्र.२ भारतीय समाजातील श्रेणीरचनेसंबंधी डूमॉन्टच्या (Domont's) विचारांचे टिकात्मक परीक्षण करा. २५
- प्र.३ डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या कार्यातील 'अनिहिलेशन आफ कास्ट (जातीनिर्मूलन) (Annihilation of Caste) च्या प्रमुख वादविवादावर चर्चा करा. २५
- प्र.४ भारतातील 'राजकारण आणि धर्म ' यांच्यातील संबंध दाखवून द्या. २५
- ### विभाग २
- प्र.५ भटक्या आणि विमुक्त जमातींच्या प्रमुख समस्या एकाच दृष्टीक्षेपामध्ये मांडा. २५
- प्र.६ उदारीकरणाचा ग्रामीण आणि शहरी समाजावर झालेला परिणामावर निबंध लिहा. २५
- प्र.७ भारतीय समाजशास्त्राच्या वर्तमान अध्ययनात निर्माण झालेल्या प्रमुख मुद्द्यांची चर्चा करा. २५
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २५
- अ) ए.आर.देसाई यांचा मार्क्सवादी दृष्टीकोन.
ब) नागरी पर्यावरण.
क) प्रभावी जात.
ड) धर्मनिरपेक्षता.

*****